

Sygn. akt III CSK 128/07

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 listopada 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Hubert Wrzeszcz (przewodniczący)

SSN Mirosław Bączyk (sprawozdawca)

SSN Zbigniew Kwaśniewski

w sprawie z powództwa Związkowej Spółdzielni Mieszkaniowej w K.
przeciwko Przedsiębiorstwu Budownictwa Przemysłowego "B."

S.A. w K.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 22 listopada 2007 r.,

skargi kasacyjnej strony powodowej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 23 lutego 2006 r.,

oddala skargę kasacyjną.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy oddalił powództwo powoda – Związkowej Spółdzielni Mieszkaniowej, obejmującego żądanie zasądzenia odszkodowania od pozwanego Przedsiębiorstwa Mieszkaniowego „B.” S.A. Roszczenie odszkodowawcze strona powodowa wywodziła z faktu wadliwego wykonania dachu budynku przez pozwanego – wykonawcę, które spowodowało po stronie powodowej szkodę w postaci obniżenia ceny sprzedaży budynku z wadami w związku ze sprzedażą tego budynku osobie trzeciej.

Sąd ten ustalił, że strony łączyła umowa o wybudowanie budynku z dnia 9 stycznia 1990 r. W związku z wadliwym wykonaniem budynku strona pozwana została zobowiązana (w sprawie sygn. IX GC .../96) do zapłaty na rzecz strony powodowej 740.000 zł, stanowiącej równowartość niezbędnych kosztów do usunięcia wad stropodachu wybudowanego budynku. Zgłoszone w tej (zakończonych już sprawie) ponad kwotę zasądzoną roszczenie strony powodowej nie zostało oddalone, dlatego podniesione zostało w obecnym postępowaniu. Postanowieniem Wydziału Nadzoru Budowlanego z dnia 27 czerwca 1996 r. strona powodowa (inwestor) została zobowiązana do sporządzenia projektu realizacji prac naprawczych dachu budynku, a na podstawie decyzji Urzędu Miasta K. z dnia 30 maja 1997 r. zobowiązano inwestora do wykonania robót budowlanych zgodnie z nowym projektem technicznym, uwzględniającym nowe normy techniczne. Koszty przebudowy dachu budynku (na I kwartał 1998 r.) po uwzględnieniu nowych norm technicznych określono (w stosownej ekspertyzie) na kwotę 1.389,948 zł. W dniu 6 maja 1998 r. Urząd Miasta K. wydał tytuł wykonawczy zobowiązujący stronę powodową do przebudowy dachu budynku. W dniu 7 września 1998 r. powód sprzedał P. S.A. prawo wieczystego użytkowania gruntu i znajdujący się na nim budynek z nieusuniętymi wadami dachu. Powód (sprzedający) uzyskałby wyższą cenę, gdyby budynek miał przed sprzedażą usunięte wady dachu (cenę sprzedaży obniżono o koszt przebudowy dachu).

W ocenie Sądu Okręgowego, strona pozwana odpowiada jedynie za szkodę do wysokości kosztów usunięcia wad budynku według stanu technicznego, jaki wynikał z pierwotnego projektu budowlanego, tj. do kwoty 740,000 zł (zasądzonej w sprawie sygn. IX GC .../96). Nie istnieje natomiast normalny związek przyczynowy pomiędzy szkodą powoda (przymuszonego do przebudowy dachu na podstawie decyzji administracyjnych) a wadliwym wykonaniem umowy o roboty budowlane przez pozwanego wykonawcę. Konieczność przebudowy była bowiem następstwem zmian norm technicznych dotyczących budowy dachu.

Apelacja strony powodowej została oddalona. Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd pierwszej instancji. Akceptował także stanowisko tego Sądu o braku normalnej, adekwatnej więzi przyczynowo-skutkowej pomiędzy uszczerbkiem majątkowym wskazanym przez powoda (zmniejszeniem ceny sprzedaży budynku) i wadliwym jego wykonaniem według pierwszego projektu technicznego.

W skardze kasacyjnej powoda podniesiono zarzut naruszenia przepisów prawa procesowego tj. art. 227 k.p.c., art. 233 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c. i art. 233 § 1 k.p.c. oraz przepisów art. 471 k.c. i art. 361 § 1 k.c. Skarżący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku oraz wyroku Sądu pierwszej instancji i zasądzenie kwoty dochodzonej w pozwie, ewentualnie - o uchylenie wyroków obu Sądów i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Przepis art. 233 § 1 k.p.c. nie może stanowić podstawy kasacyjnej (art. 398³ § 3 k.p.c.), dlatego zarzut nawiązujący do tego przepisu i eksponujący „błędą ocenę (interpretację) dowodu” nie może być brany pod uwagę w postępowaniu kasacyjnym. Nie można uznać za poprawnie sformułowany zarzut wskazany w części II pkt 5 skargi kasacyjnej. Bezpodstawny jest zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c., ponieważ uzasadnienie zaskarżonego wyroku zawiera jednak wszystkie elementy wskazane w tym przepisie (ustalenie faktów i wyjaśnienie podstawy prawnej rozstrzygnięcia). Chybiony okazał się także zarzut naruszenia art. 227 k.p.c. przy motywacji tego naruszenia wskazanego w skardze kasacyjnej (część II pkt 1-3 skargi), skoro oba Sądy meriti analizowały istnienie związku przyczynowego pomiędzy wadliwym wykonawstwem dachu budynku w pierwotnej

wersji projektu a uzyskaniem przez powoda niższej ceny sprzedaży budynku rotundy, a dokonane przez Sądy meriti w tej mierze ustalenia faktyczne były wystarczające dla oceny występowania takiego związku w świetle art. 361 § 1 k.c.

2. Zgłoszone przez stronę powodową roszczenie jest roszczeniem odszkodowawczym, wywodzonym z umowy z dnia 8 stycznia 1990 r., przy czym strona powodowa jako poniesiony uszczerbek majątkowy wskazuje „obniżenie ceny sprzedaży obiektu z wadami”, a więc różnicę pomiędzy ceną sprzedaży, którą mogłaby osiągnąć, gdyby sprzedany budynek nie był dotknięty wadami wykonawczymi dachu, a rzeczywiście uzyskaną ceną ze sprzedaży tego budynku na podstawie umowy z 7 września 1998 r. Ocena sformułowanego w skardze kasacyjnej zarzutu naruszenia art. 361 § 1 k.c. może być dokonana dopiero po skonstatowaniu tego, jak strona powodowa konstruowała istnienie więzi przyczynowo – skutkowej w danym postępowaniu. Chodzi mianowicie o to, z jakim ostatecznie zdarzeniem (postacią niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania przez pozwanego wykonawcę) strona powodowa wiązała ostatecznie powstanie szkody w postaci wspomnianego obniżenia ceny sprzedaży budynku.

Ze stanowiska prezentowanego przez stronę powodową w toku postępowania przed Sądami meriti, a także ze sposobu sformułowania w skardze kasacyjnej zarzutu naruszenia art. 361 § 1 k.c. i prawnej motywacji tego zarzutu wynika wyraźnie to, że strona powodowa doszukują się istnienia związku przyczynowego właśnie „pomiędzy szkodą strony powodowej wynikającą z obniżenia ceny sprzedaży obiektu wadliwego a wadliwym wykonaniem obiektu przez stronę pozwaną” (por. ujęcie zarzutu w pkt I 2 skargi kasacyjnej). W pkt III skargi, w którym zawarto wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, także stwierdzono to, że szkoda poniesiona przez powoda „wyniknęła z samego faktu (...) istnienia wady wykonawczej i to zawinionej przez wykonawcę – stronę pozwaną”. W znacznej części uzasadnienia skargi kasacyjnej akceptuje się właśnie wspomnianą „wadę wykonawczą” jako normalną przyczynę szkody polegającej na obniżeniu ceny sprzedaży budynku. Oznacza to, że strona powodowa nie doszukiwała się przebiegu związku przyczynowo skutkowego pomiędzy powstaniem wspomnianej szkody a innymi zdarzeniami leżącymi po stronie

wykonawcy (np. opóźnieniem lub zwłoką wykonawcy w wykonaniu obowiązku usunięcia wad dachu budynku art. 476 k.c.).

W tej sytuacji Sąd Apelacyjny trafnie skoncentrował się na analizie przebiegu związku przyczynowego pomiędzy zdarzeniami eksponowanymi przez stronę powodową, tj. obniżeniem ceny sprzedaży budynku z wadami i wadliwym wykonaniem dachu tego budynku, ponieważ w ten właśnie sposób wskazana została przez stronę powodową podstawa faktyczna jego roszczenia odszkodowawczego (art. 471 k.c.).

Wada budynku, wykonanego w ramach umowy o roboty budowlane, obciążająca wykonawcę, może oczywiście stanowić przyczynę szkody poniesionej przez inwestora. Szkada ta może być wyrażona różnicą między wartością budynku oddanego po zakończeniu robót budowlanych a wartością budynku zamówionego (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2002 r., IV CKN 1273/03, niepubl.). Z ustaleń faktycznych dokonanych w rozpatrywanej sprawie wynika to, że w okresie po wykonaniu budynku z wadami wykonawczymi nastąpiły odpowiednie zmiany norm budowlanych i na mocy decyzji administracyjnej z dnia 30 maja 1997 r. (inwestor) powód został zobowiązany do usunięcia nieprawidłowości technicznych stropodachu budynku poprzez wykonanie robót budowlanych zgodnie z nowo opracowanym projektem technicznym. Oznaczało to - jak ustalono - odpowiednie powiększenie kosztów tzw. prac odtworzeniowych w stosunku do kosztów wynikających z konieczności usunięcia wad dachu przy zastosowaniu pierwotnego projektu technicznego (przyjętego przez strony w umowie z dnia 8 stycznia 1990 r.). Sąd Apelacyjny trafnie stwierdził, że pomiędzy zaistniałymi zdarzeniami, tj. szkodą powoda (obejmującą wspomniane powiększenie kosztów) a wadliwym wykonaniem budynku rotundy według pierwotnego projektu technicznego nie zachodził normalny (adekwatny) związek przyczynowy w rozumieniu art. 361 § 1 k.c., ponieważ konieczność naprawy dachu według nowego projektu technicznego pojawiła się w wyniku uwzględnienia nowych form budowlanych. Normy te stały się aktualne w okresie po stwierdzeniu wad stropodachu i przed ich usunięciem według pierwotnego projektu. Innymi słowy, pojawiła się zatem nowa bezpośrednia przyczyna powiększająca uszczerbek majątkowy powoda (w postaci powiększenia kosztów tzw. prac odtworzeniowych),

eliminująca jednocześnie możliwość tworzenia normalnej (typowej) więzi przyczynowo - skutkowej pomiędzy wadliwym wykonaniem dachu (tzw. wadą wykonawczą) a wskazanym uszczerbkiem majątkowym (obniżeniem ceny sprzedaży budynku osobie trzeciej). Uszczerbek majątkowy inwestora wywołany zmianą tzw. technicznych norm budowlanych, pojawiającą się w okresie, w którym wykonawca zobowiązany jest do usunięcia wady budynku, i obejmujący zwiększenie kosztów usunięcia wady, nie pozostaje w normalnym związku przyczynowym z wadliwym wykonaniem budynku (art. 361 § 1 k.c.). W rezultacie - wbrew sugestii strony skarżącej - nie było podstaw do stwierdzenia naruszenia przez Sąd Apelacyjny przepisu art. 361 § 1 k.c. przy motywacji tego naruszenia wskazanej w skardze kasacyjnej. Strona pozwana nie mogła zatem ponosić kontraktowej odpowiedzialności odszkodowawczej za szkodę wskazywaną przez stronę powodową (art. 471 k.c.).

Z przedstawionych względów należało oddalić skargę kasacyjną powoda jako nieuzasadnioną (art. 398¹⁴ k.p.c.).